

รูปแบบความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา

Academic Collaboration Model of the Teacher in a Secondary School Consortium

วัชรินทร์ เรืองสุขสุด^{1*}, ไพรวลัย โคนตรตะ² และชวนคิด มะเสนา³
Watcharin Ruansuksud^{1*}, Phaiwan Khotta² and Chuankid Masena³

(Received: Dec. 10, 2023; Revised: Mar. 22, 2024; Accepted: Mar. 22, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและความต้องการความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 258 คน 2) สร้างรูปแบบความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้เชี่ยวชาญด้านความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 9 คน 3) ทดลองใช้รูปแบบ กลุ่มเป้าหมาย คือ โรงเรียนในสหวิทยาเขตเมืองบุรีรัมย์ และ 4) การประเมินรูปแบบ กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 11 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมิน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันความต้องการความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ด้านการพัฒนาศักยภาพครู (2) ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ (3) ด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อจัดการเรียนรู้ และ (4) ด้านการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า องค์ประกอบด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ก่อนทดลองใช้อยู่ในระดับคุณภาพพอใช้ และหลังทดลองใช้รูปแบบอยู่ในระดับคุณภาพดี และ 4) ผลการประเมินรูปแบบ พบว่า ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ความร่วมมือทางวิชาการของครู สหวิทยาเขต โรงเรียนมัธยมศึกษา

¹ นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี 34000

Ph.D., Student of Educational Administration, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Ubon Ratchathani 34000, Thailand

*Corresponding author; e-mail : watcharin.r664@ubru.ac.th

^{2,3} คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี อุบลราชธานี 34000

Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Ubon Ratchathani 34000, Thailand

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the states and needs on academic cooperation of the teachers in a secondary school consortium as perceived by 258 school directors; 2) to construct the academic cooperation model of the teachers in a secondary school consortium as verified by 9 experts; 3) to implement the academic cooperation model of the teachers in a secondary school consortium with 30 teachers in Muang Buriram secondary school consortium; and 4) to evaluate the academic cooperation model of the teachers in a secondary school consortium by 11 experts and relevant stakeholders. The research instruments were questionnaires, interviews, and evaluation forms. The statistics used to analyze the data were percentage, mean, and standard deviation.

The findings revealed that: 1) the states and needs on academic cooperation of the teachers in a secondary school consortium were at a high level; 2) the academic cooperation model of the teachers in a secondary school consortium included 4 components, namely (1) teacher professional development, (2) learning management efficiency, (3) innovation and technology media for learning management, and (4) learners' achievement enhancement; 3) the implementing result indicated that the items in learning management efficiency components before the implementation were at a fair quality while after the implementation was at the good quality; and 4) the evaluation result of the academic cooperation model of the teachers in a secondary school consortium found that the appropriateness, possibility, and utilization in overall were at a high level.

Keywords: Teacher academic cooperation, Consortium, Secondary school

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าไปทุกด้านทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม เพราะการพัฒนาประเทศนั้นต้องอาศัยคนซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญ หน่วยงานที่ทำหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาให้คนในชาติคือ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เจริญก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก กระทรวงศึกษาธิการ (2556, น. 5) เมื่อพิจารณาปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประเด็นด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะคุณภาพการศึกษาผลการพัฒนา

ยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคะแนน ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมาก และต่ำกว่าหลายประเทศในเอเชีย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, น. 12)

คุณภาพการศึกษาในภาพรวมยังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่พึงพอใจเนื่องจากมีข้อจำกัดหลายประการ เช่นโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีนักเรียนต่ำกว่า 120 ลงมา ขาดครูตรงตามกลุ่มสาระ การเรียนรู้การติดต่อสื่อสารด้วยระบบเทคโนโลยีไม่สะดวก ขาดสื่ออุปกรณ์และงบประมาณ ในการศึกษาไม่เพียงพอ เนื่องจากรัฐจัดสรรให้ตามจำนวนนักเรียนเป็นต้น โดยที่โรงเรียนเหล่านี้ตั้งอยู่ กระจุกกระจายอยู่ในชนบท จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาสามารถสรุปในภาพรวมได้ว่า ประเทศไทย ในปัจจุบันประสบวิกฤตการศึกษาหลายประการ อาทิ ด้านความเสมอภาคในการได้รับบริการ ทางการศึกษา ด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาครูอาจารย์และบุคลากรทางการ ศึกษา และด้านการพัฒนาคุณภาพในการจัดการ ศึกษา ที่สำคัญมีอยู่ 3 ประการ ได้แก่ 1) ปัญหา ความไม่เสมอภาคในการได้รับบริการทางการศึกษา 2) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ 3) ปัญหา การพัฒนาครู (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552, น. 2)

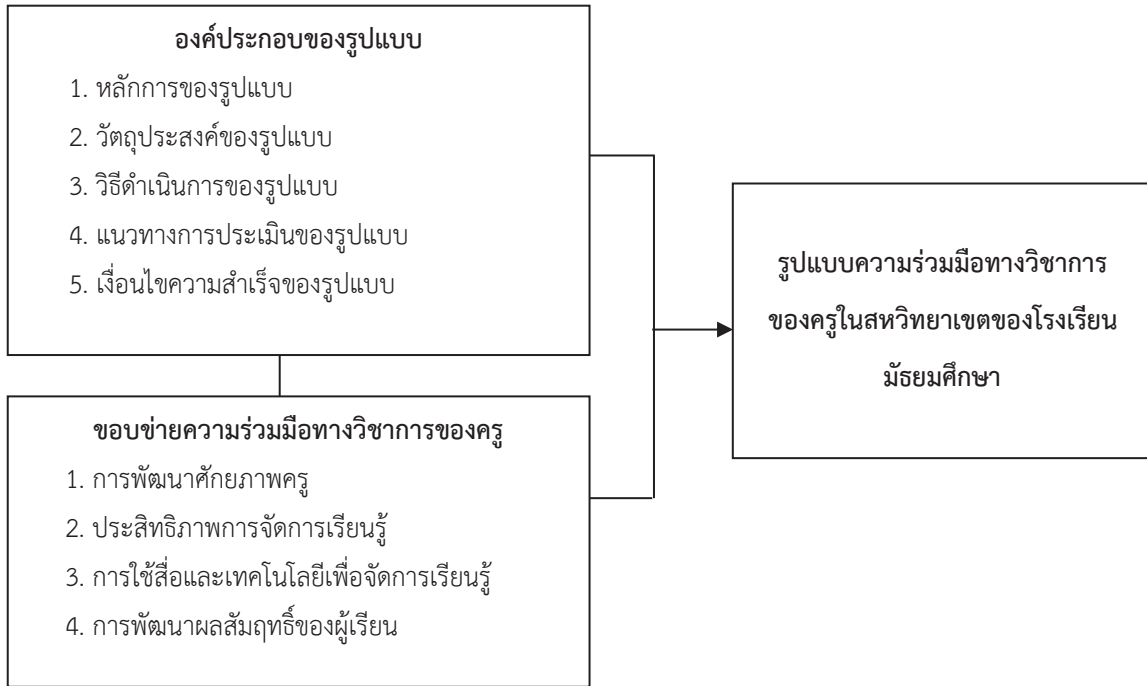
จากการศึกษาผลการดำเนินการสร้างความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขต ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กบองครักษ์และหน่วยงานอื่น ทำให้ทราบว่ายังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนและเกิดประสิทธิภาพต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงเกิด แนวคิดที่ว่าควรที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับเครือข่ายความร่วมมือของครูในการจัดการเรียนรู้โรงเรียน มัธยมศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความร่วมมือทางวิชาการของครูในการจัดการเรียนรู้ วิทยาลัยมัธยมศึกษา ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษา ได้นำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ ในการยกระดับคุณภาพความร่วมมือของครูในการจัดการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขต ของโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. เพื่อสร้างรูปแบบความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียน มัธยมศึกษา
4. เพื่อประเมินการใช้รูปแบบความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียน มัธยมศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ขอบข่ายความร่วมมือทางวิชาการของครู (ศิริพร ตันตียมาศ, 2550, น. 96-97; วิชัย แสงศรี, 2552, น. 39-40; พิสิฐ เทพไกลวัลย์, 2554, น. 64; Plymouth State University, 2003, p. 112) และแนวคิดองค์ประกอบของรูปแบบของ สมาน อัครภูมิ (2550, น. 83-84) โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอการดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและความต้องการความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศแล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดเบื้องต้นขององค์ประกอบความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา และประเด็นข้อคำถามเกี่ยวกับรูปแบบความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา แล้วนำมาจัดทำเป็นแบบสอบถามเชิงลึก เก็บรวบรวมข้อมูล สรุปค่าเฉลี่ย เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่มีผลงาน Best practice ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยเลือกใช้เฉพาะข้อที่ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.6-1.0

นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive statistics) เพื่อหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลผล โดยนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามและจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน Best practice มาทำการร่างรูปแบบ จัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ จัดทำแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และตรวจสอบรูปแบบ ตรวจสอบคู่มือการดำเนินงานตามรูปแบบ และประเมินรูปแบบโดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีหลักเกณฑ์ ดังนี้ 1) เป็นผู้มีความรู้ทาง การศึกษาในระดับปริญญาเอก ปริญญาโท หรือวิทยฐานะเชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา 2) เป็นผู้มีความรู้ด้านความร่วมมือทางวิชาการของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา 3) เป็นผู้มีความรู้ด้านการวิจัย การวัดผลและประเมินผล 4) เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์หรือผลงานทาง การบริหารการศึกษา อาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัย นักวิชาการ ผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหาร สถานศึกษา (Focus group discussion) จำนวน 9 คน

ระยะที่ 3 ทดลองรูปแบบความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยนำรูปแบบไปทดลองใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำนวน 1 สหวิทยาเขต คือ สหวิทยาเขตเมืองบุรีรัมย์ 10 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม โรงเรียนภัทรบพิตร โรงเรียนบัวหลวงพิทยาคมโรงเรียนพระครูพิทยาคม โรงเรียนสวายจิกพิทยาคม โรงเรียนกัลยาพิทยาคม โรงเรียนกนกศิลป์พิทยาคม โรงเรียนนรมย์บุรีรัมย์มงคลาภิเษก โรงเรียนสองห้องพิทยาคม และ โรงเรียนหนองตาตพิทยาคม เพื่อนำมาใช้เป็นกรณีศึกษา

ระยะที่ 4 ประเมินรูปแบบความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้ประเมิน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเมืองบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ที่นำรูปแบบไปใช้ในสภาพจริง จำนวน 10 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 11 คน โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ใช้เครื่องมือแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดคะแนนเกณฑ์ออกเป็น 5 ระดับ

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพและความต้องการความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ผลการศึกษาสภาพและความต้องการสำหรับการสร้างรูปแบบความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.63) รองลงมา คือ ด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.66) ด้านการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.64) และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการพัฒนาศักยภาพครู ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.64)

ผลการสร้างรูปแบบความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ผลการสร้างรูปแบบความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ มี 4 ข้อ คือ 1) การกระจายอำนาจ หมายถึง การกำหนดโครงสร้างการแบ่งอำนาจหน้าที่การปฏิบัติงานระหว่างสหวิทยาเขตกับโรงเรียนร่วมกัน เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและคล่องตัวในกระบวนการบริหารจัดการด้านความร่วมมือทางวิชาการของครู 2) ความร่วมมือของเครือข่าย หมายถึง การส่งเสริมแนวทางการบริหารที่เปิดโอกาสให้โรงเรียนสมาชิกในสหวิทยาเขต มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการปฏิบัติการปรึกษาหารือ รวมถึงการประชุมร่วมกันระหว่างโรงเรียนสมาชิกในสหวิทยาเขต เพื่อหาแนวทางพัฒนาและแก้ปัญหาร่วมกัน 3) การผนึกกำลัง หมายถึง การสร้างความแข็งแกร่งเพื่อต่อยอดการดำเนินงานของสหวิทยาเขตอย่างยั่งยืน เกิดเป็นความร่วมมือและข้อตกลงด้านความร่วมมือทางวิชาการของครู ระหว่างโรงเรียนสมาชิกในสหวิทยาเขต 4) การทำงานเป็นทีม หมายถึง การดำเนินงานร่วมกันในด้านงานวิชาการโดยบุคลากรทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันปรับเปลี่ยนการทำงานเป็นทีมที่ดีขึ้น มีการวางแผนทำงานร่วมกัน มีเป้าหมายเดียวกันและยอมรับซึ่งกันและกัน

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2 ข้อ คือ 1) เพื่อให้ได้แนวทางในการสร้างความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา 2) เพื่อยกระดับการส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา

องค์ประกอบที่ 3 วิธีการดำเนินการ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาศักยภาพครู 2) ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อจัดการเรียนรู้ 4) ด้านการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 4 การประเมินรูปแบบ 2 ข้อ คือ 1) ประเมินความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา 2) ประเมินความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบ

องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ 5 ข้อ คือ 1) ผู้บริหารและครูในสหวิทยาเขตให้ความร่วมมือทางวิชาการ 2) ผู้บริหาร ครู ตระหนักและปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงถึงการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา

พร้อมจัดข้อมูลสารสนเทศให้เป็นระบบพร้อมใช้งาน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการดำเนินงานความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตโรงเรียนมัธยมศึกษา 4) ประธานสหวิทยาเขตจะต้องแสดงบทบาทและศักยภาพในการนำพาสหวิทยาเขตสู่เป้าหมายความสำเร็จร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และ 5) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการในสหวิทยาเขต

ผลการทดลองใช้รูปแบบความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า การใช้รูปแบบความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตโรงเรียนมัธยมศึกษาองค์ประกอบด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ เกณฑ์การพิจารณาก่อนทดลองใช้รูปแบบอยู่ในระดับคุณภาพพอใช้ และหลังทดลองใช้รูปแบบอยู่ในระดับคุณภาพดี

ผลการเพื่อประเมินการใช้รูปแบบความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.30) ด้านความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.11) และด้านความเป็นประโยชน์โดยรวมรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.10) ส่วนผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง รูปแบบความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า สภาพและความต้องการในความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้สร้างรูปแบบความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ คือ หลักการกระจายอำนาจ หลักการความร่วมมือของเครือข่าย หลักการผนึกกำลัง และหลักการทำงานเป็นทีม 2) วัตถุประสงค์ คือ เพื่อให้ได้แนวทางในการสร้างความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา และเพื่อยกระดับการส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา 3) วิธีดำเนินการของรูปแบบประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาศักยภาพครู ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อจัดการเรียนรู้ และด้านการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน 4) การประเมินรูปแบบ 2 ข้อ คือ ประเมินความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา และประเมินความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบ สุดท้าย 5) เงื่อนไขความสำเร็จ คือ ผู้บริหารและครูในสหวิทยาเขตให้ความร่วมมือทางวิชาการ โดยผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีบทบาทและหน้าที่ในการเป็นสมาชิกที่ดีในสหวิทยาเขต

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญและข้อค้นพบสามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีประเด็นที่สำคัญดังนี้

1. ผลจากการศึกษาสภาพและความต้องการความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีข้อค้นพบและการอภิปรายผล ดังนี้

1.1 ผลการศึกษาสภาพความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา สภาพการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า โรงเรียนสมาชิกของสหวิทยาเขตขาดความร่วมมือในการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมายของการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ในด้านวิชาการของครู ไม่มีการใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ขาดความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รวมถึงสหวิทยาเขตไม่มีการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนสมาชิกในสหวิทยาเขต ไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการความร่วมมือทางวิชาการของสหวิทยาเขตอย่างเป็นระบบ และไม่มีการใช้กระบวนการวิจัยมาปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ด้านวิชาการของโรงเรียน ดังที่ วีระพล บุญทวี, พงษ์ธร สิงห์พันธ์ และชวนคิด มะเสนะ (2565, น. 626) ได้นำเสนองานวิจัยเรื่อง รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลวิจัยพบว่า สภาพและความต้องการเครือข่ายความร่วมมือในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านเครือข่ายการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่า เครือข่ายโรงเรียนมัธยมศึกษาขาดความร่วมมือในการส่งเสริมใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้ในการนิเทศติดตามการทำงานของเครือข่ายโรงเรียน ไม่มีการส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเข้ามามีบทบาทในการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมายของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ รวมถึงเครือข่ายขาดความร่วมมือในการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนมัธยมศึกษา

1.2 ผลการศึกษาคความต้องการความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า การพัฒนาศักยภาพครู สหวิทยาเขตมีความต้องการจัดให้มีการอบรมความรู้ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่แก่ครูและบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มพูนทักษะการปฏิบัติงานแก่บุคลากร ต้องการจัดให้มีกิจกรรมของสหวิทยาเขต เช่น กิจกรรม PLC เพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ทำงานร่วมกันเป็นทีม การแข่งขันกีฬาสหวิทยาเขต เป็นต้น มีการแต่งตั้งคณะทำงานฝ่ายนิเทศติดตาม วัดและประเมินผลการทำงาน เพื่อติดตามการทำงานและรายงานผลการดำเนินงานประจำปีนำผลการดำเนินงานปีที่ผ่านมาเป็นแนวทางในการวางแผนการดำเนินงานปีถัดไป จัดให้มีการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการทำงานของบุคลากร รวมทั้งจัดให้มีการศึกษาดูงานสหวิทยาเขตต้นแบบที่มีการบริหารจัดการที่เป็นเลิศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเพิ่ม สอนภักดี

(2559, น. 104) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาล พบว่า องค์คณะบุคคลเครือข่ายความร่วมมือเป็นการบริหารที่มีบุคคลหลายๆ ส่วนเข้ามาร่วมรับผิดชอบกำหนดนโยบาย ร่วมตัดสินใจ ดำเนินการ เพื่อให้ฝ่ายปฏิบัติในหน่วยงานหรือองค์กรมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและในระดับสถานศึกษาที่แท้จริง การบริหารโดยองค์คณะบุคคลจะทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของการจัดการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ ที่ค่อนข้างสลับซับซ้อนจึงต้องอาศัยองค์คณะบุคคลที่มีประสิทธิภาพ ที่สอดคล้องกับความต้องการของการจัดการศึกษาสังกัดเทศบาล

การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ สหวิทยาเขตมีความต้องการจัดประชุมเพื่อวางแผนการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ทุกปีการศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการด้านความร่วมมือทางวิชาการของสหวิทยาเขต ให้มีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตามการทำงานของสมาชิกในสหวิทยาเขต เปิดโอกาสให้สมาชิกในสหวิทยาเขตมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าประสงค์การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ มีคณะทำงานเก็บข้อมูลสารสนเทศที่เป็นระบบ มีการตั้งศูนย์ประสานงานของสหวิทยาเขตให้ชัดเจนเข้าถึงง่าย รวมถึงสมาชิกของสหวิทยาเขตมีส่วนร่วมในการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อพัฒนาแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องวิจัยของ วิชัย แสงศรี (2552, น. 156-160) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาวิเคราะห์และพัฒนาแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือในภาพรวมมีปัญหาในระดับมากทุกภารกิจ ซึ่งภารกิจมีปัญหามากที่สุด ได้แก่การบริหารงานบุคคล รองลงมา ได้แก่ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป และการบริหารวิชาการตามลำดับ ทั้งนี้ เนื่องจากการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาไม่มีรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายที่ชัดเจน ไม่มีระเบียบกฎหมายรองรับ รวมทั้งขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาจากทุกภาคส่วนในพื้นที่

สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อจัดการเรียนรู้ สหวิทยาเขตต้องการให้มีการสนับสนุนและจัดสรรงบประมาณ ในการบริหารจัดการสื่ออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ กับโรงเรียนที่ขาดแคลนสมาชิกของสหวิทยาเขตมีการจัดประชุมวางแผน การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานของสหวิทยาเขตให้ชัดเจน กำหนดข้อตกลงในการปฏิบัติงานร่วมกันโดยครอบคลุมทุกฝ่าย มีการกำกับติดตามคณะกรรมการดำเนินงานให้มีการสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน มีโครงการระดมทรัพยากรด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้ มีโครงการที่สนับสนุนการให้ครูสร้างสื่อ นวัตกรรม 1 ครู 1 นวัตกรรม 1 ปีการศึกษา รวมถึงมีการแต่งตั้งคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของสหวิทยาเขต เพื่อเผยแพร่การทำงานของสหวิทยาเขต เป็นการสร้างความเชื่อในการจัดการศึกษา และสามารถตรวจสอบการทำงานของ

สหวิทยาเขตได้ในช่องทางต่างๆ ทั้งช่องทางออนไลน์ และออฟไลน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ระวี จันทะนาม (2557, น. 294-296) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มี ประสิทธิภาพในโรงเรียนขนาดกลาง ผลการวิจัย พบว่า ขาดปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นในการจัดการเรียน การสอน ระบบงาน ภาระงานสนับสนุนมีมากเกินไป ขาดแคลนอัตรากำลังครู ขาดการมีส่วนร่วม ขององค์กรในชุมชน และขาดการสร้างสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อจัดการเรียนรู้

การยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน สหวิทยาเขตมีความต้องการจัดประชุม เพื่อวางแผนการทำงานทุกภาคเรียน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสหวิทยาเขตในการจัดทำแผน ยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนต่อเนื่อง ต้องการให้สมาชิกในสหวิทยาเขตร่วมกำหนดแนวทาง และวิธีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในรูปแบบที่ทันสมัยทั้งออฟไลน์และออนไลน์อย่างชัดเจน และเป็นระบบ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตามการทำงานของสมาชิกในสหวิทยาเขต สมาชิกในสหวิทยาเขตร่วมกันจัดทำข้อสอบและเครื่องมือในการวัดผลประเมินผลที่มีมาตรฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐพงศ์ ฉลาดแย้ม (2552, น. 74-82) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หนองบัวลำภู เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ จากหลักสูตรสถานศึกษาที่พบว่า ชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรน้อยหรือไม่ชัดเจน และบทบาทของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจากข้อค้นพบที่ว่า ชุมชนไม่เข้าใจในกรอบ บทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องของตนเอง จากความบกพร่องของการเตรียมการ หรือการแนะนำ ของโรงเรียน 2) ความต้องการของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์จากหลักสูตร สถานศึกษาพบว่า ชุมชน ต้องการให้โรงเรียนรับฟังความคิดเห็นของชุมชนให้มากขึ้น พร้อมทั้งสร้าง เครือข่ายระหว่างโรงเรียนและชุมชน

2. รูปแบบความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา มืองค์ประกอบการดำเนินการ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาศักยภาพครู 2) การเพิ่มประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้ 3) สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อจัดการเรียนรู้ และ 4) การยกระดับ ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียน มัธยมศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ในปัจจุบันการศึกษามีความสำคัญและจำเป็นอย่างมาก และการที่จะบริหารความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษาให้บรรลุ เป้าหมายจำเป็นที่จะต้องมีการเตรียมข้อมูล การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการการมีส่วนร่วมในด้าน ต่างๆ เพื่อนำไปสู่การนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรินทร์ แก้วมณี (2558, น. 168-171) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมขององค์กรบุคคลเพื่อส่งเสริม ประสิทธิภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คณะกรรมการส่งเสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานองค์กรบุคคล

2) ขอบข่ายการมีส่วนร่วม และ 3) กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าเป็นรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมขององค์กรคณะบุคคลเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีความเหมาะสม การนำรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมขององค์กรคณะบุคคลเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาไปใช้มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การวางแผนการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ การดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้และการนิเทศติดตามเครือข่ายการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ส่วนด้านการปรับปรุงและพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้มีค่าน้อยที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหาร ครู บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของขาดการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินงานการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ คณะกรรมการดำเนินงานของสหวิทยาเขตไม่มีความชัดเจน กระบวนการทำงานของสหวิทยาเขตขับเคลื่อนไปได้ช้า สอดคล้องกับงานวิจัยของต่อศักดิ์ บุญเสือ (2556, น. 44-50) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 มีองค์ประกอบ 3 ส่วน ดังนี้ 1) ส่วนนำประกอบด้วยบริบทหรือสภาพแวดล้อม วัตถุประสงค์โครงสร้างการบริหารภาพวาดความสำเร็จ 2) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย หลักประชาธิปไตย หลักการกระจายอำนาจ หลักการทำงานเป็นทีม หลักความรับผิดชอบ หลักการสื่อสาร 3) กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วม หลังการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม มีการปฏิบัติตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้าวิชาการ ประธานกรรมการสถานศึกษา ประธานเครือข่าย และประธานนักเรียน มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

4. ผลการประเมินรูปแบบความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้มีความรู้ และความเชี่ยวชาญ ด้านบริหารความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า การประเมินโดยรวมขององค์ประกอบของรูปแบบความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก และด้านความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ วีระพล บุญทวี, พงษ์ธร สิงห์พันธ์ และชวนคิด มะเสนา (2565, น. 627) ได้วิจัย รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า การประเมินโดยรวมขององค์ประกอบของรูปแบบเครือข่าย

ความร่วมมือในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาด้านความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก และด้านความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะการบริหารเครือข่ายความร่วมมือจะประสบผลสำเร็จได้จะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจ ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เสริมสร้างพลังของทีมด้วยความเป็นกัลยาณมิตร เพื่อให้เครือข่ายขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1.1 ผู้ที่จะนำรูปแบบความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา ไปใช้ต้องศึกษารายละเอียดของรูปแบบให้ชัดเจนตลอดจนทำความเข้าใจกับทุกฝ่าย เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติกิจกรรมและเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.2 เงื่อนไขความสำเร็จประการหนึ่งที่จะทำให้การนำรูปแบบความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา ไปใช้สัมฤทธิ์ผลได้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทุกคนต้องเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม และให้ความร่วมมือทุกขั้นตอน ในการดำเนินการตามรูปแบบ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยปรับเปลี่ยนบางส่วนที่เป็นกระบวนการในความร่วมมือทางวิชาการของครูในสหวิทยาเขตของโรงเรียนมัธยมศึกษา เช่น การสร้างเครือข่ายสถานศึกษา หรือการส่งเสริมพัฒนาความสามารถและทักษะทางด้านวิชาการของครูเพื่อให้รูปแบบมีความหลากหลายและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ต่อศักดิ์ บุญเสื่อ. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 8(2), น. 44-50.
- ณัฐพงษ์ ฉลาดแย้ม. (2552). การพัฒนากิจกรรมโครงการวิทยาศาสตร์เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนในอำเภอศรีบุญเรือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 28(1), น. 74-82.

- บุญเพิ่ม สอนักดี. (2559). รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาล (รายงานผลการวิจัย). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พิสิฐ เทพไกรวัล. (2554). การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก. (รายงานผลการวิจัย). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ระวี จันทะนาม. (2557). รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนขนาดกลาง (รายงานผลการวิจัย). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วิชัย แสงศรี. (2552). การศึกษาวิเคราะห์และพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีระพล บุญทวี, พงษ์ธร สิงห์พันธ์ และชวนคิด มะเสนะ. (2565). รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา (รายงานผลการวิจัย). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ศิริพร ตันติยมาศ. (2550). รูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลสังกัดกรุงเทพมหานคร (รายงานผลการวิจัย). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมาน อัครภูมิ. (2550). การใช้วิจัยพัฒนารูปแบบในวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2(2), น. 83-84.
- สุรินทร์ แก้วมณี. (2558). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมขององค์คณะบุคคลเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (รายงานผลการวิจัย). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจบริหารและจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561). กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- Plymouth State University. (2003). *Area of Concern/Targets for Growth indicators*. Retrieved January 9, 2004, from http://www.plymouth.edu/educate/growth_indicators.pdf